RESPUBLIKINĖ BIBLIOTEKA

Europos LIETUVIS

Nr. 15 (2100) | Londonas, 1990 m. balandžio 20 d. | XLIV

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS
PIRMININKAS

IŠEIVIJOS LIETUVIAMS:

Linksminkis, žeme, džiaukis, žmonija,
Nušvito jau rytas teka skaistus;
Skamba pasauly jau Aleliuja,
Sklinda per kaimus, klonius, laukus.
(Iš „Velykų giesmės")

Nuoširdžiai sveikina su
Šv. Velykomis.
Būkite sveiki ir laimingi.
Su gilia pagarba
V. Landsbergis
Vytautas Landsbergis
Vilnius, 1990 m.

POPIEŽIAUS JONO PAULIAUS II-OJO TELEGRAMA KARDINOLUI VINCENTUI SLADKEVIČIUI

Šventasis Tėvas Velykų proga pasiuntė šią telegramą Lietuvos vyskupų konferencijai.

Artėjant Velykų šventėm, giliai širdyje jaučiu troškimą išreikšti Jums ir visiems Lietuvos vyskupams mano gilią vienybę prisikėlusiame Viešpatyje. Meldžiu, kad savo išganymo malone jus stiprintų ir apšviestų.

Šiomis didelio rūpesčio ir vilties dienomis ypatingai esu su Lietuvos Bažnyčia, kuri per šimtmečius ištikimai išsaugojo ir iš kartos į kartą perdavė savo krikščionišką tikėjimą. Dalyvaudama tautos laimėjimuose, kančiose ir kovose, ji buvo rūpestinga saugotoja ir laiduotoja tų religinių, moralinių bei kultūrinių vertybių, kurios sudaro pačios tautos krikščioniškų pagrindą ir tapatybę.

Savo meile bei rūpesčiu noriu apimti visą kilniąją jūsų tautą, kurios siekimai man ypač yra artimi šių šventų Velykų proga.

Maldoje pavedu visagaliam Dievui, kurio apvaizda rūpinasi tik tiek pavienių žmonių, tiek tautų gyvenimu, jūsų mylimos tautos likimą. Teužtaria jus Švenčiausioji Mergelė Marija, kurios Vilniaus Aušros Vartuose šaukiatės mielu Gailestingumo Motinos vardu, ir jūsų tautos globėjas šv. Kazimieras.

Siunčia apaštališką palaiminimą

Popiežius Jonas Paulius II

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA DĖL LIETUVOS

1990 m. balandžio 5 dieną Europos Parlamentas Strasburge, socialistų ir kairiųjų susivienijimo (komunistų) grupėms pasiūlius, priėmė šią jungtinę rezoliuciją dėl Lietuvos.

EUROPOS PARLAMENTAS

A. turėdamas omenyje rinkimų į Lietuvos Parlamento rezultatus ir to Parlamento 1990 m. kovo 11 dienos nutarimą atstatyti Lietuvos Respubliką kaip nepriklausomą valstybę;

B. turėdamas omenyje Sovietų vadovybės pasiūlymus ir reakcijas, atsakant į tą žingsnį;

C. susirūpinęs Sovietų kariuomenės manevrais, vykdytais Lietuvoje;

D. turėdamas omenyje ankstyvesnes šiuo klausimu rezoliucijas;

1. Naujai patvirtina savo paramą Lietuvių tautos demokratinių laisvių bei istorinių teisių reikalavimams;

2. Patvirtina, kad teisė apsispręsti Europoje neturi vesti į nacionalizmo atgijimą;

3. Kreipiasi į Sovietų valdžią ir į Lietuvos Respublikos valdžią, prašydamas pradėti konstruktyvaus dialogo procesą, siekiant sutarto sprendimo ir pasinaudojant principais, numatytais Helsinkio susitarime, vengiant naudoti smurtą, ar grasinimus;

4. Kreipiasi į Užsienio reikalų ministrus Europos politinio bendradarbiavimo posėdyje tuoj pat apsvarstyti įvykius Lietuvoje ir sutarti bendrą nusistatymą, atsižvelgiant į būsimą Helsinkio II-ją konferenciją;

5. Paveda Parlamento Prezidentui perduoti šią rezoliuciją Užsienio reikalų ministrų Europos politinio bendradarbiavimo posėdžiui, Komisijai, Tarybai, Sovietų vyriausybei, Sovietų ir Lietuvos Parlamentams ir Europos Bendruomenės valstybių Parlamentarams.

NEREIKIA KARIAUTI SVETIMOJE KARIUOMENĖJE

Apgailestaudama, kad negali apginti Lietuvos jaunuolius nuo prievartinio rekrūtavimo, Lietuvos Aukščiausioji taryba visvien pasisako už visuotiną karinių šaukimų boikotą.

KREIPIMASIS Į LIETUVOS JAUNUOLIUS

Kelis dešimtmečius tautų apsisprendimo teisę skelbusi Maskva, kaip matome, nenori leisti Lietuvai gyventi laisvai ir nepriklausomai. Tačiau mūsų pusėje visame pasaulyje pripažinta Tiesa, Tėvynės meilė, ištvermė ir beginklis, bet vieningas pasipriešinimas. TSRS vyriausybė paskelbė pavasarinį jaunuolių šaukimą į savo kariuomenę. Ką daryti? Klausia sunerimę Lietuvos vaikinai, jų motinos ir visa Lietuva. Pirmasis per pusę amžiaus Jūsų demokratiškai išrinktas Lietuvos parlamentas, šių metų kovo 11 dieną atstatęs savo tėvynės garbę ir orumą, tikį, kad Jūs, neidami tarnauti į svetimos valstybės kariuomenę, stiprinsite Lietuvos nepriklausomybę. Visuotinis Lietuvos piliečių atsisakymas tarnauti būtų dar vienas žygis Lietuvos nepriklausomybės labui.

Nors Lietuvos valdžia negali jėga apginti jaunuolių nuo prievartinio rekrūtavimo, tačiau ji imasi juridinės ir moralinės atsakomybės už savo valstybės piliečių atsisakymą tarnauti svetimiems. Ji dės visas įmanomas pastangas, kad apsaugotų jus, Lietuvos sūnus. Aukščiausioji Taryba įstaymais panaikino Jūsų prievolę tarnauti TSRS kariuomenėje ir nutraukė karinių komisariatų veiklą. Lietuvos teismai neteis atsisakiusiųjų tarnauti svetimoje kariuomenėje. Mūsų vyriausybė ieško galimybių karinę tarnybą pakeisti kitomis prievolėmis savajam kraštui. Lietuvos respublikos vyriausybė stengiasi pradėti derybas su Tarybų Sąjunga, kad pagaliau būtų išspręstas šitas mums neparprastai svarbus ir skaudus klausimas, ji jau kreipėsi į Tarptautinį Raudonąjį Kryžių, į visas žmogaus teisių gynimo organizacijas prašydama paramos, jeigu kiltų konfliktai.

Lietuvos AT siūlo šaukiamojo amžiaus jaunuoliams registruotis punktuose prie savivaldybių, kad būtų žinoma jų nusistatymas ir pasiryžimas beginkliam pasipriešinimui. Kiekvienas iš jūsų, prievarta paimtas į TSRS ginkluotąsias pajėgas, taptų ne tik tėvų, artimųjų, bet ir visų mūsų skausmu ir rūpesčiu.

V. Landsbergis
Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas

SOLIDARUMAS LIETUVAI

Lietuvą pasiekė žinios, kad nepriklausomai Lietuvai solidarumą pareiškė Lenkijos parlamentarai. Islandijos vyriausybė kreipėsi į TSRS, ragindama ją kiek galima greičiau pradėti be išankstinių sąlygų derybas su teisėtais Lietuvos Respublikos vyriausybės vadovais. Solidarumą pareiškė pažangūs Latvijos, Estijos ir Moldavijos judėjimai.

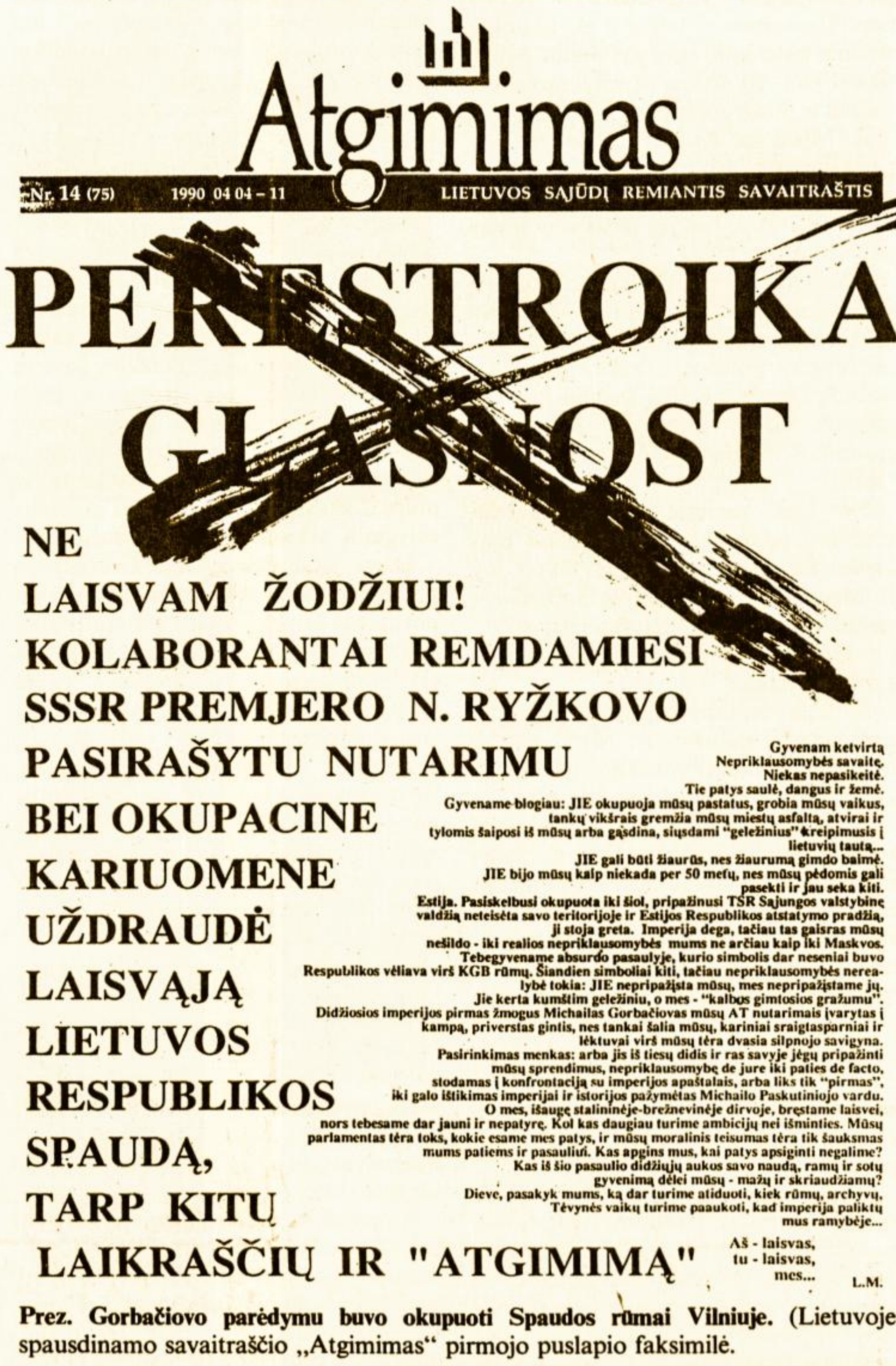

Atgimimas

Nr. 14 (75) 1990 04 04 - 11 LIETUVOS SĄJŪDĮ REMIANTIS SAVAITRAŠTIS

PERESTROIKA GLASNOST

NE LAISVAM ŽODŽIUI! KOLABORANTAI REMDAMIESI SSSR PREMJERO N. RYŽKOVO PASIRAŠYTU NUTARIMU BEI OKUPACINE KARIUOMENE UŽDRAUDĖ LAISVĄJĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS SPAUDĄ, TARP KITŲ LAIKRAŠČIŲ IR "ATGIMIMĄ"

Gyvenam ketvirtą
Nepriklausomybės savaitę.
Niekas nepasikeitė.
Tie patys saulė, dangus ir žemė.
Gyvename blogiau: JIE okupuoja mūsų pastatus, grobia mūsų vaikus,
tankų vikšrais gremžia mūsų miestų asfaltą, atvirai ir
tylomis šaiposi iš mūsų arba gąsdina, siųsdami "geležinius" kreipimusis į
lietuvių tautą...
JIE gali būti žiaurūs, nes žiaurumą gimdo baimė.
JIE bijo mūsų kaip niekada per 50 metų, nes mūsų pėdomis gali
pasekti ir jau seka kiti.
Estija. Pasiskelbusi okupuota iki šiol, pripažinusi TSR Sąjungos valstybinę
valdžią neteisėta savo teritorijoje ir Estijos Respublikos atstatymo pradžią,
ji stoja greta. Imperija dega, tačiau tas gaisras mūsų
nešildo - iki realios nepriklausomybės mums ne arčiau kaip iki Maskvos.
Tebegyvename absurdo pasaulyje, kurio simbolis dar neseniai buvo
Respublikos vėliava virš KGB rūmų. Šiandien simboliai kiti, tačiau nepriklausomybės nerea-
lybė tokia: JIE nepripažįsta mūsų, mes nepripažįstame jų.
Jie kerta kumščiu geležiniu, o mes - "kalbos gimtosios gražumu".
Didžiosios imperijos pirmas žmogus Michailas Gorbačiovas mūsų AT nutarimais įvarytas į
kampą, priverstas gintis, nes tankai šalia mūsų, kariniai sraigtasparniai ir
lėktuvai virš mūsų tėra dvasia silpnojo savigyna.
Pasirinkimas menkas: arba jis iš tiesų didis ir ras savyje jėgų pripažinti
mūsų sprendimus, nepriklausomybę de jure iki paties de facto,
stodamas į konfrontaciją su imperijos apaštalais, arba liks tik "pirmas",
iki galo ištikimas imperijai ir istorijos pažymėtas Michailo Paskutiniojo vardu.
O mes, išaugę stalininėje-brežnevinėje dirvoje, bręstame laisvei,
nors tebesame dar jauni ir nepatyrę. Kol kas daugiau turime ambicijų nei išminties. Mūsų
parlamentas tėra toks, kokie esame mes patys, ir mūsų moralinis teisumas tėra tik šauksmas
mums patiems ir pasauliui. Kas apgins mus, kai patys apsiginti negalime?
Kas iš šio pasaulio didžiųjų aukos savo naudą, ramų ir sotų
gyvenimą dėlei mūsų - mažų ir skriaudžiamų?
Dieve, pasakyk mums, ką dar turime atiduoti, kiek rūmų, archyvų,
Tėvynės vaikų turime paaukoti, kad imperija paliktų
mus ramybėje...

Aš - laisvas,
tu - laisvas,
mes...

L.M.

Prez. Gorbačiovo parėdymu buvo okupuoti Spaudos rūmai Vilniuje. (Lietuvoje spausdinamo savaitraščio „Atgimimas" pirmojo puslapio faksimilė.

LLL į Lietuvių Tautą

Lietuvos Laisvės Lyga pasmerkė Vakarų valstybių abejingumą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo klausimu ir kreipėsi į Lietuvos žmones, prašydami, kad rinktųsi prie Aukščiausios Tarybos Rūmų ir kituose Lietuvos miestuose paremti naują vyriausybę. Spausdiname kreipimąsi.

Nepaisant to, kad demokratiškomis save vadinančių Vakarų valstybių vadovai išdavė Lietuvą tarptautiniuose pasitarimuose, kuriuose dalyvavo Stalinas, visgi netrūko naivuolių, tikėjusių, jog Vakarai po kovo 11 d., tuoj pat pripažins Lietuvą ir de facto. Būkime realistai. JAV politikai visų pirma Vakarų pasaulio žmonės. Suvokti Kremliaus valdovų politinę klastą jie niekada nesugebės. Dėl to kalta ne Vakarų diplomatų moralė, o skirtingas politinis mąstymas. Garsioji Kirkpatrick, daug karčių tiesos žodžių pasakiusi Maskvai iš SNO tribūnos, neseniai akcentavusi, kad imperija ir demokratija nesuderinamos sąvokos, bet čia pat aukštai įvertino Gorbačiovo sumanytą „išstojimo iš TSRS mechanizmo įstatymą", kurį Rusijos pavergtos tautos pavadino „neišstojimo mechanizmu". Tas pats vakarietiškas mąstymas ir jam ištikimi JAV komersantai nulemia dabartinio JAV prezidento Bušo politiką. JAV politikai nesuvokia, kad Gorbačiovui niekada nepavyks sukurti demokratišką Rusijos imperiją nė jeigu jis tu to ir labai norėtų. Nesuvokia, kad imperijos irimo procesas nuolat stiprės ir JAV pramonininkams bei prekybininkams niekada nepavyks jokiomis ekonominėmis pagalbos injekcijomis išgelbėti TSRS ir gauti svajojamą pelną iš pačios imperijos rinkos.

JAV prezidento elgesys dar kartą įtikino mus, kad tarptautiniuose santykiuose politika ir moralė — sąvokos antipodai. Bet tauta nepuola į neviltį, išsyvdusi tikrąjį Vakarų pasaulio veidą. Lietuvos valstybingumo atkūrimas išklaidė iliuziją dėl didžiųjų Vakarų valstybių pritarimo TSRS pavergtų tautų išsivadavimui. Kad Vakarų pasaulis bailus ir dviveidiškas, parodė mums ne tik Miunchenas 1938 m., Teheranas 1943 m., Jalta bei Potsdamas 1945 m., bet ir Malta 1989 m. Maltoje Gorbačiovas palaimino JAV kariuomenės veiksmus Panamoje. Atsidėkodamas už tai Bušas ir visas pasaulis užmerkė akis kai sovietinė rusų kariuomenė Azerbaidžiane žudė šimtus vyrų, moterų ir vaikų. Rusijos imperijos kariuomenė labai žiauriai elgėsi 1989 balandžio mėn., laisvę mylinčioje Gruzijoje. Azarbaidžiane š.m. sausį okupacinės kariuomenės aukų, keliasdešimt kartų daugiau. Deja, kilnius idealus deklaruojantis Vakarų pasaulis tylėjo ir tebetyli. Kodėl? Todėl, kad Gorbačiovui už moralinę pagalbą Panamoje dėkingas Bušas to labai nori. Kas ekonomiškai labai dėkingas, tas kaip feodalizmo laikais diktuoja politinės moralės įstatymus visame pasaulyje.

Kiekvienam turi būti aišku, kad JAV administracijos politinius veiksmus Lietuvos atžvilgiu irgi diktuoja Maltos pasitarimas. Ir Lietuva yra kaina, kurią JAV prezidentas sumokėjo Kremliui už Centrinę Ameriką. Įžulus Kremliaus ultimatumų Lietuvai tonas rodo, kad jis turi tylų Vašingtono pritarimą.

LLL kviečia tautą kartą per savaitę (geriausia ketvirtadienį 18 val.) rinktis prie Lietuvos Respublikos AT rūmų paremti mūsų jauną vyriausybę, metusią drąsų iššūkį Maskvai ir Vašingtonui. Turime neužmiršti, nors oficialioji JAV politika yra nepalanki Lietuvai, mus remia didžioji JAV kongreso narių dauguma.

Kiekviena tauta turi tiek politinės laisvės, kiek pati nusipelno. Lietuvos

(Nukelta į 4 psl.)

LIETUVOJE

Svečiai ar įsibrovėliai

Kovo 23 dieną į Lietuvos prokuratūrą, Vilniuje, atvyko Sov. Sąjungos prokuratūros darbuotojų grupė, kuriai vadovavo TSRS baudžiamųjų bylų priežiūros valdybos viršininkas Jurijus Šadrinas. „Svečius" priėmė Lietuvos Respublikos prokuroras Artūras Paulauskas. Pokalbio metu J. Šadrinas pasakė A. Paulauskui, kad „svečiai" nori kai ką patarti. A. Paulausko nuomone, vizito tikslas — priversti Lietuvos respublikos prokuratūrą nevykdyti Lietuvos įstatymų.

Pokalbyje dalyvavo Lietuvos AT deputatas E. Bičkauskas ir buvęs prokuroras Vidutis Barauskas. Maskvos delegacijoje buvo 11 žmonių.

„Svečiai" padarė priekaištų, Lietuvoje pažeidžiamos žmonių teisės, didėja nusikalstamumas ir apskritai nesaugu tapo čia gyventi. Parodė telegramą iš Maskvos, kurioje patvirtinami buvusiojo prokuroro įgaliojimai, bet V. Barauskas atsisakė eiti prokuroro pareigas.

Kovo 30 d. Sovietų VRM kariai užėmė Lietuvos prokuratūros rūmus. Atvykę iš Maskvos sovietų pareigūnais pareiškė, kad prokuroras A. Paulauskas yra atleistas iš pareigų ir jo vieton paskirtas Maskvai patikimas A. Petrauskas.

Padaugėjo saugumiečių

Kovo 24 d. spaudos konferencijoje, „Amerikos balso" korespondento paklaustas, ar Lietuvoje padaugėjo saugumiečių, V. Landsbergis atsakė, kad jų čia nuo yra nuo 1940 metų, tačiau šios organizacijos veikla nėra vieša. Pastaruoju laiku į Lietuvą taip pat yra atvykę prokuratūros bei Vidaus reikalų ministerijos darbuotojų. Su jais elgiamasi tolerantiškai.

Solidarumas Lietuvai

Lietuvą pasiekė žinios, kad nepriklausomai Lietuvai solidarumą pareiškė Lenkijos parlamentarai. Islandijos vyriausybė kreipėsi į TSRS, ragindama ją kiek galima greičiau pradėti be išankstinių sąlygų derybas su teisėtais Lietuvos Respublikos vyriausybės vadovais. Solidarumą pareiškė pažangūs Latvijos, Estijos ir Moldavijos judėjimai.

Nauji ministrai

Lietuvos Respublikos AT paskyrė šiuos ministrus:

Praną Kūrį — teisingumo ministru,

Juozą Oleką — sveikatos apsaugos ministru,

Marijoną Masiukonį — Vidaus reikalų ministru,

Vytautą Petrą Knašį — žemės ūkio ministru,

Romualdą Sikorskį — finansų ministru,

Romualdą Kozyrovičių — materialinių išteklių ministru,

Rimvydą Jasinevičių — pramonės ministru,

Vaidotą Antanaitį — miškų ūkio ministru,

Algirdą Saudargą — užsienio reikalų ministru,

Algį Dobrovolskį — socialinės apsaugos ministru.

Nebylė Europos namuose

Rašytojas A. Bučys kelia angliško mėnraščio reikalą. Rašydamas „Literatūros ir mene" savaitraštyje (III. 24.), jis sako, jog lietuvių rašytojai, kad ir džiaugiasi Vakarų pasaulyje augančiu dėmesiu Lietuvai, patys vis nepradeda „tiesti pastovių kultūrinių tiltų į svetimkalbį Europos, Amerikos, Australijos, Afrikos skaitytoją, kuris iki šiol tegauna atsitiktines politines informacijas apie Lietuvą."

Paminėjęs, kad neseniai „Atgimimo" bendrovė pradėjo leisti laikraštį anglų kalba „The Lithuanian Review", A. Bučys ragina Lietuvos rašytojus, menininkus bei kultūrininkus imtis panašaus darbo. Jis siūlo tokį mėnraštį leisti suvienytomis jėgomis su išeivijos rašytojais, jų tarpe ir jauniausiais, kurie rašo tik angliškai.

NE PROTINGAS, BET KLASTINGAS

Vėluojančių iš Lietuvos pašto siuntinių šūsnyje atkreipiau dėmesį į šių metų „Literatūroje ir mene" Nr. 3 išpausdintą pokalbį su niujorkiečiais Audra ir Romu Misiūnais, jų viešnagės Vilniuje metu.

Interviu pavadintas „Manhattano mecenatai", kuriame žurnalistas V. Vasiliauskas maloniai atsiliepia apie Misiūnų šeimą, pagarsėjusią savo nepaprastu svetingumu ir begaliniu dosnumu atvykstantiems paviešėti Amerikon Lietuvos kultūrininkams — rašytojams, dailininkams, kompozitoriams. Misiūnų jaukiuose namuose, primenančiuose paveikslų galeriją, New York centre, Manhattane, dažnai suranda prieglobstį ne tik pavieniai įžymūs atvykėliai, bet ir ištisi meno kolektyvai, pavyzdžiui, Jaunimo teatras...

Dosnūs šeimininkai visada gerai supranta atvykusių menininkų daugiau negu kuklią finansinę padėtį, ir kiek išmanydami stengiasi padėti, negailėdami laiko, rūpestingumo, visa esybe rodydami, kad tas vargas jiems malonus, nors jiedu yra labai užimti žmonės: Audra — New York vieno tarptautinio banko vicepirmininkė, Romas — Rytų Europos ir Tarybų Sąjungos specialistas, Yale universiteto tarptautinių studijų centro mokslinis bendradarbis, JAV valstybės departamento konsultantas.

Tikrai malonu skaityti tokius, su dėkingumu išreikštus atsiliepimus apie žmones, geradariškai pasišventusius filantropinei veiklai, globojant svečius iš Lietuvos. Taigi, perskaičius šį straipsnį negalėjau nesididžiuoti tokiais dosniais lietuviškos kilmės mecenatais iš Manhattano, tuo labiau, gyvenančiais kaimynystėje.

Misiūnų viešnagę Vilniuje taipogi paminėjo „Gimtasis kraštas", pagarbiai pristatydamas svečius ir New Yorko, ir labiau nukreipdamas dėmesį į politinio pobūdžio pašnekesį. Ir tai suprantama, juk redakcijos pašnekovas ne bet kas, o žymus sovetologas, garsiai tituluotas politinis mokslininkas. Pokalbio svarbą pabrėžė ir toks retas Vilniaus spaudoje faktas, kad R. Misiūną sykiu šnekino net du „Gimtojo krašto" žurnalistai A. Petrulis ir V. Ušackas.

Jeigu R. Misiūno — mecenato geradariška veikla suteikia jam užtarnautą pagarbą, tai to paties, deja, negaliu pasakyti apie taip išgarsinto tituluoto sovietologo kai kuriuos samprotavimus, ne vien manyje palikusius kartų nusivylimą.

Ir štai kodėl. Žemiau pacituosiu skaitytojams keletą iš R. Misiūno atsakymų pokalbyje su laikraščio žurnalistais.

„Gimtasis kraštas": Vakarų Europa gali svajoti apie bendrus namus, nes savo problemas išprendė: šalys nepriklausomos, tvirta ekonomika, žmonės patenkinti savo gyvenimu. Mūsų tikslai kiti. Atkursime nepriklausomybę, o tada ir integruosimės.

R. Misiūnas: Ar jūs tai ekonomiškai pajėgsite? Ar jūsų integracijos kas nors norės? Štai Turkija taip pat priklauso Europos rinkai, bet yra labai nenorimas partneris.

Apmaudu girdėti, kada Vakarų sovietologams mūsų nepriklausomybės siekiai regis tarsi egoistinė užgaida arba romantiška pretenzija, kurios pasekoje, neduok Dieve, gali kilti destabilizuojanti grėsmė SSSR visumai ir asmeniškai gausumos amerikiečių numylėtiniui Gorbi...

Nė kiek nenoriu užgauti garsiai tituluoto tautiečio, ir džiaugčiausi esąs klydęs, tačiau nerimą kelia tas faktas, jog R. Misiūnas, užklaustas apie Gorbačiovo politiką, štai kaip jį charakterizavo:

— Gorbačiovas protingas žmogus ir supranta reikalą...

Šį „komplimentą" Gorbačiovo protingumui pabrėžti R. Misiūnas dar kartą akcentuoja pokalbio pabaigoje: „Manau, kad jis protingas žmogus..."

Iš tikrųjų mitas apie Gorbačiovą tai reiškinys nė kiek ne didesnis negu dvejetukininko sindromas. Mūsų metais nevalyvas bukaprotis, muskulingas storžievis gyveno pagal taisyklę: sila jest - umia nenada (jėga yra — proto nereikia). Taip ir gyveno, kol netikėtai kažką sulemeno, kažin ką susapnavo apie naują galvoseną. Toks „fenomenas" užhipnotizavo net dalį civilizuoto pasaulio žmonijos, kuri ilgai laukusi dvejetukininko progreso, nustebusi pradėjo jam ploti, jį garbinti.

Taigi, mitas apie Gorbačiovą tėra tik muilo burbulas, išpūstas lengvatikių politikierių. Gorbačiovo „nuopelnas" yra tas, jog būdamas klastingesnis už kitus, jis pirmas iš sovietinių vadų suuodė savo imperijos artėjančią neišvengiamą pražūtį. Tada ir pasklido po pasaulį magiški žodžiai „glasnost", „parestroika", užtemdydami civilizuotos žmonijos protus ištikimojo leniniečio Gorbačiovo eiline politine avantiūra.

Gal ir patikėtų žmonija Gorbačiovo naujos galvosenos vaisiais, jeigu jis tai darytų tikrai nuoširdžiai. Tik pagalvokite, ar vagis, plėšikiškai pagrobęs jūsų namų turtą, grąžins jį gera valia kada nors atgal?

Tikriausiai, niekada. Nebent jeigu kiti žmonės, pastoviai gėdindami grobiką, priverstų grąžinti jūsų turtą. Tokiais žmonėmis visų pirma buvo ir tebėra mūsų žilagalvė emigracija, galbūt, ne itin garsiai tituluota, bet giliai patriotiška, dešimtmečiais pastoviai primenanti laisvajam Vakarų pasauliui apie apvogtą Lietuvą-Tėvynę. Prie jų protestų pagaliau prisijungė ir dora dalis žmonijos visame pasaulyje.

Todėl Gorbačiovas buvo priverstas pasukti naujovių keliu, bet vėl gi ne savo geros valios skatinamas, o demokratinių jėgų spaudžiamas, genamas neišvengiamos istorinės realybės raida. Tad nepervertinkime „didžiojo sovietų reformatoriaus", nes jis pats prieš penketą metų nenumatė tokios įvykių tėkmės, net nesvajojo duoti savo vergams laisvę, o jeigu netgi ir nutuoktu ateitį, tai mūsų Lietuva jau būtų seniai su žeme sulyginta, arba iš pagrindų surusinta.

Diena iš dienos ryškėja Gorbačiovo politinės sąžinės nešvarumai. Kaip ir jo pirmtakai jis nekantrus atviram, tikram lietuvių pasipriešinimui ir tuoj pat griebiasi prievartos, kadangi pagal lenininio vadovavimo principus — tikslas pateisina priemones.

Be abejo, visi prisimename nuotrauką, važiuojančius vilniečius demonstrantus su plakatu „Bye, bye USSR", kur vidurinių raidžių sutrumpinimas aiškiai primena fašistinių SS dalinių emblemą. Ši nuotrauka prieš porą savaičių apėjo bemaž viso pasaulio spaudą.

Per šią tragišką dviženklę simboliką lietuviai nedviprasmiškai parodė pasauliui ką mes manome apie USSR. Jau kam kam, bet lietuvių tautai, pusė amžiaus nešusiai sovietinės imperijos jungą, nemažiau negu kitiems sovietijos vergams aišku, jog Stalino-Chruščiovo-Brežnevo-Gorbačiovo teroras yra tolygus Hitlerio diktatūrai.

Kaip galima vadinti žmogų protingu ir žinančiu reikalą; jeigu jis, Gorbačiovas, per savo diktatoriško valdymo penkmetį leido lietis kraujui Afganistane, Tbilisyje, Jerevane, Baku, Dušanbe, o dabar pasirengęs žudynėms Lietuvoje?

Arba, kaip pateisintume Gorbačiovo akiplėšišką reikalavimą Lietuvai išmokėti Kremliui 33 milijardus dolerių?

Čia jau dvelkia neužmaskuota reketo politika — įžulus reikalavimas duoti išpirką už teisę būti laisvais! Gavęs neigiamą Lietuvos atsakymą, nesuskaičiuojamų „taikių" iniciatyvų demagogas iš Maskvos nedvejodamas pradėjo svaidyti grąsinančius ultimatumus ir rengti naują politinį šantažą. Lygiai taip, kaip arabų teroristas pristato pistoletą prie smilkinio savo

(Nukelta į 4 psl.)

41-NA DIENA

1990 m. kovo 11 d. buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos Aktas dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo.

Visokeriopa valia aprūpintas naujasis Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas nedelsdamas pareiškė, kad Lietuvos nepriklausomybės aktas yra nelegalus ir jis su Lietuvos Respublikos atstovais nesitarsiąs. Šį savo pažadą jis vykdo toliau ir į visus Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininko V. Landsbergio raginimus bei prašymus pradėti abi valstybes liečiančiais klausimais pasitarimus, griežtai atsisako. Tuo pačiu metu jo vietininkai Lietuvoje, remiami sovietinių desantininkų, KGB ir kolaborantų terorizuoja gyventojus, Lietuvos Respublikos piliečius.

Iš Lietuvių Informacijos Centro *(LIC)* gautomis žiniomis, Sovietų armijos brutalia jėga paimti lietuviai jaunuoliai, kurie paliko sovietų kariuomenės dalinius ir grįžo į atkuriamą Lietuvą, buvo išvežti į Anadyrą, į tolimą Magadeno sritį.

Pagal turimas žinias iš Naujosios Vilnios psichiatrinės ligoninės, esančios Raudonojo Kryžiaus žinioje, 21 jaunuolis, iš ten buvusių 39, buvo pagrobti.

Šiam reikalui tirti Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos komisijos atstovė Liudvika Pociūnienė pranešė, kad du jaunuoliai jau parašė laiškus, iš kurių buvo sužinota, kad pagrobtieji buvo nugabenti į Kazlų Rūdą, o iš ten — kariniu lėktuvu nuskraidinti į Anadyrą, o trys kiti buvo nuvežti dar 600 kilometrų į Uremkį, kur juos po vieną patalpino skirtinguose kareivinių aukštuose ir pažadėjo paleisti, kai tik Gorbačiovas pripažins Lietuvą.

Pasak Pociūnienės, jaunuolių laiškai yra santūrūs, be nusiskundimų, nors yra liudijimų, kad jie buvo primušti, kaip ir milicininkas A. Stogys. (Jį sovietai desantininkai apspardė ir primušė, kai jis pareikalavo pasiaiškinimo, ką nakties metu veikia įsibrovę į ligoninę ginkluoti desantininkai).

Respublikai kuriantis iškyla tautos didvyriai, o jos krizės metu — parsidavėliai, žemiausi individai, kurie prieštaraudami tautos valiai, pataikauja okupantui. Štai Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos paskirtam prokurorui Artūrui Paulauskui buvo pranešta, kad jo pareigas Sovietų remiamas perims ir laikinai Lietuvos TSR prokuroro pareigas eis A. Petrauskas, kuris žurnalistų paklaustas, į klausimus teikėsi atsakyti tik rusiškai.

Tarp kitų dar „pagarsėjo" J. Kuolelis. Jis drauge su Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto atstovais prisistatė Spaudos rūmuose Vilniuje ir pasiskelbė esąs naujuoju Spaudos rūmų savininku, žinoma, remiamu TSRS vidaus reikalų ministerijos kariškių. Juozas Jermelavičius, TSKP organizacijos Lietuvoje narys, 1990 m.. kovo 30 d. 21 val. 30 min. atsivedė TSRS vidaus kariuomenės padalinį ir prievarta užėmė Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto Partinio archyvo pastatą. Tai paklydę „internacionalistai", kurie aiškina, kad taip elgiasi Sovietų Sąjungos konstitucijos ribose ir vykdo prezidento Gorbačiovo įsakymus. Tikrumoje tai juodi darbai prieš savo tautą bei valstybę veikiančių padugnių ir brudo.

Balandžio 15 d. vakare užsibaigė Gorbačiovo duoto Lietuvos Respublikos vyriausybei dar vieno ultimatumo laikas. Šiuo ultimatumu Gorbačiovas reikalauja atšaukti Vyriausios Tarybos įstatymus ir grasina ekonominėmis sankcijomis. Lietuvos Respublikos AT šį klausimą svarstė Šv. Velykų antrąją dieną ir pasiuntė atsakymą vėl sakydami, kad yra pasiryžę su Maskva tartis visais klausimais. (Nors nepaminėta, bet manau, kad visais klausimais reiškia: išskyrus nepriklausomybės? — RLR).

Svarbus šio paskutinio ultimatumo sutapimas: tuo pačiu metu Bermudoje vyko prezidento Busho ir Britų premjerės M. Thatcher pasitarimai, kuriuose buvo aptariama ir dabartinė padėtis Lietuvoje. Tiek prezidentas Bushas, kaip ir Britanijos premjerė M. Thatcher, kalbėjo, kad dabar ne laikas grasinti, bet laikas tartis, o M. Thatcher dar pridėjo, kad, jos nuomone, šis, paskutinis(?) ultimatumas būsimam prezidento Busho ir prezidento Gorbačiovo susitikimui nepakenks. Ne diplomatiškai kalbant, išvertus, jie maždaug pasakė štai ką: Gorbačiovas su Lietuva gali elgtis kaip nori, jeigu jis vis kartos, kad Lietuvoje karinės jėgos nepanaudos.

Dieve, padėk Lietuvos Respublikai!

ELR

Metraštis Nr. 12

Pranas Dom. Girdžius

ŠVENTO JURGIO IŠDAIGOS

II

Visi ilgai vienas į kitą žiūrėjo išsižioję ir tylėdami. Trys klaustukai, nevalyvi, parudę, seniai jau klibėjo, o dabar iš jų vienas, labiausiai nuknebės, prašyte prašėsi — replių. Mykolo nabašninkui seniai jau kaip smylkčiojo

— Nesu pripratęs prie suktybių, — jis pasakė ir vienas per kiemą sau nudyrino.

— Jaučiasi kaltas, kad karvė nugaišo, priėdusi jo dobilų suplukusių, — Mikodimo nabašninkas pastebėjo. — Gerai, kai du teliko, susitarti bus daug lengviau: karvės oda tebūna pusiau.

— Oda man vienam priklausytų visa: aš turėsiu sumokėti Rapolo skolas, — įrodinėjo Matavušo nabašninkas. — Pakorus piemenį, tau liks jo diržas.

— Supuvęs pantis ar virvagalis. Eik ir kark tu pats tą nusmuktkelnį.

— Matau, jog reikalą turiu su sukčium, — driokstelėjo Matavušo nabašninkas ir taip nusispjovė, kad višta, per dieną ant tvarto ištupėjusi, ėmė kiaušinį ir padėjo. Nusispjovęs dar pastovėjo, pastovėjęs pasižiūrėjo, paskui nubyzdino neatsigrįždamas.

— Fricai, Fricuk! Nesirepečkink tik nuo tvarto, man taip gaila tave imti ir karti. Fricuk, pasitarsime. Pakorimą gal atidėsime, — čiulbėjo Mikodimo nabašninkas patrobšaly, apie karvės odą tebegalvodamas. — Paglemžėt Mykolų gaigalą? Toks mažas daiktas, kad nė nepastebėjai — taip skubėjai. Norėjai savo ponui greičiau patarnauti, dobilais pašerti karvę. Fricuk, gal rastum aštrų, aštrų peiliuką.

— Karvei odą nulupti? — atsiliepė piemuo, išgėręs padėtą dar šiltą kiaušinį. — Aha, peiliuką. Ant krosnies, mačiau, mėtėsi toks dilus.

— Neužmiršk apversti ligonę, jei bus pabudusi.

— Bijau, kad tą išpendėjusi pereklė nesukadėtų. Eik pats ir vartyk ligonę kiek nori. Ji serga piktumo liga, anemija vadinama lotyniškai.

Meklikė nelipo prie Mikodimo nabašninko. Tėvą palikusi, ji verkė pirkioje ir laukė Frico. Vis vyriška galva padėti, patarti. O kai šis išliugino ant pirštų galų, meilydamas žiaugalio duonos, jos liežuvis atsibraklino ir ji pasakė ramiai, nedainuodama:

— Motinėlė mirė.

Fricas, sulos lašelį nurijęs, žvalgydamasis dar cukraus, greitai suprato, kad Rapolienė su arseniku sau pasidarė galą, ir nieko nelaukdamas pro duris spruko, kad jo nepagautų, Mikodimo nabašninkas. Kodėl jis anksčiau nesuprato, kad toji kvėša visą dieną verkšleno visai ne dėl to, jog jį nuteisė pakarti? Nelauk iš moteriškos nieko gera. Padėti, patarti dar tokiai varnai.

Nubėgęs prie tvarto, jis Rapolui į ausį suspiegė:

— Dėde!!!

Paskui, kad Rapolą išjudintų iš apatijos, Fricas pavarė įsismaginęs:

— Tra lia lia, mirė motinėlė.

— Ką? — pašoko Rapolas atsipeikėjęs, tik dabar tepastebėję, jog nusikabarnojusi karvė šalia jo gulėjo.

— Šalin tu rupūže! — suriko Rapolas ant piemenio. — Muže, muže, ką aš dabar darysiu, likęs vienas? Tave šėriau, girdžiau, mylėjau.

— Turėk tik gėdos, jei Dievo nebijai, — pasipiktino Mikodimo nabašninkas. — Ne gyvulio, o žmonos gailėkis. Savo vargelį jau išvargo, amžiną atilsį.

— Nugaišo pačiam pavasary, neparagavus žalio lapo, — graudinosi Rapolas.

— Ne nugaišo, o mirė, sakyk. Be šventų sakramentų, be patepimo.

— Ne mirė, o pasidarė galą, išgėrusi sulos, Švento Jurgio prišlapintos. Calium arsenium lotyniškai. Gydytojai turės skrodimą daryti. Tuojau atvyks policija protokolą surašyti... — įsiterpė Fricas (kam šventi sakramentai, gerai neišmanė jis, o Mikodimo nabašninkas jau skliadė ausis).

— O Viešpatie, — tepasakė jis, kleipdamas per kiemą.

— Teisme reikės įrodyti, kur buvo vyras visą dieną, kad žmona pasidarė sau galą. Jei vyras gaudė gaigalą, gerai, tai kodėl nepagavo? — rėžė piemuo, kaip iš rašto, o Mikodimo nabašninkas buvo jau ant dobilienos, visai nesirūpindamas karvės oda.

Vienas likęs Rapolas suprato pavojų ir prasipagiriojęs pasileido paskui karvalupį užmiršęs sužeistą koją. Piemuo, išlaižęs paskutinį lašiuką, kad šaltis nekrėstų, šaukė vydamasis:

— Laikykit! Laikykit Rapolą! Laikykit latrą! Gyvulių dvasintoją, piemenų kankintoją!

— Vokietis ir kvailas po pietų, — išgirdęs šūkaujant Fricą, sau tarė Rapolo svainis kitam gale kaimo. — Dar prisišauks policiją. Nežino paršas, kad kaime reikia patiems susitvarkyti.

Rapolo svainiui visados sekėsi. Paveldėjęs tėvo gyvatą, seseris visas ištekino, išskyrus vieną — nebylę, žvairą senmergę. Tai kodėl nepadaryti visoms nelaimėms galą švento Jurgio vakare.

— Nešauk, ar velnią matai? — prisėlinęs sakė jis Fricui, į ranką įbraukęs pusę rublio. — Eik ir miegok, nekelk be ryto. Su Rapolu aš pats susitvarkysiu. Piemenų jis daugiau nekankins, matysi.

Rapolo koja kraujuoti vėl pradėjo. Pradžioj tik visa degė, o dabar taip gėlė, kad jis visai negirdėjo, apie ką svainis jam kalbėjo. Kad jo Barborėlė Rapolui būtų pati tikroji; neliežuvautų, vaikelius augintų Dievo baimėje. Nori nenori nelaimingajam reikėjo bėgti ant vienos kojos, kad vesti antrą kartą nereikėtų. Bet, regėkite, nebulė ėmė ir prakalbėjo. Kai tik ji panoro pabučiuoti, koja pradėjo gangrenuoti. Rapolas gynėsi rankomis ir kojomis, nebylė ūsus jo glostė. Gerai, kad žvaira, tai pabučiuoti nepataikė, tik iltinį rodė. Atėjo vyrui galas. Rapolo plaukai atsistojo iš vieno ypo, kai svainis, jam nosį sužnybęs, paspaudė:

— Ar ryt paduosi užsakus?

— Fricai, Fricai, šauk policiją: vesti nenoriu.

— Norėk gero suskiui. Tik iš ko jis taip prisiputo? — samprotavo svainis.

Supratęs, koks bus visų nelaimių galas, piemuo iš už jovaro neiškentęs pasakė:

— Permažai pusė rublio.

— O tu šunsnuki, Rapolo svainis sujudo. — Gerai, pridėsiu dar žalmargę. Bus pieno ir grietinės.

Kai piemuo ir Rapolas po seilę nurijo, laukdami spirgo, svainis įsitižęs tą patį kartojo:

— Kada paduosi užsakus, kada paduosi užsakus, prisiputėli? Pridėsiu ir spirgo pradžiai.

— Nežnypk man už nosies, — prašėsi Rapolas. — Kelis kartus per dieną tąją reikės apversti lovoje?

— Brolyti, toji dieną naktį ant kojų.

— Dėde, čia nieko pikta, — piemuo sukruto už pusę rublio.

— Teisingai sako Fricas.

— Kas tave sargins, kai mane pakarsi? Paduok užsakus.

— Per mano vestuves nešoksi tu, rupūže.

— Jei jaunoji, sako, ant abiejų stovi, dėde, nėra ko nusigąsti: šoks dieną naktį, — drožė Fricas. Kas čia tokio, jei gydytojas nupjaus tau vieną koją? Amputacija lotyniškai.

PO SUVAŽIAVIMO

DBLS ir LNB-vės suvažiavimas Londone praėjo „nuotaikingai". Tiktų feljetonas. O gal jumoras būtų didelė prabanga.

Kaip paprastai, prasidėjo su sveikinimais ir su skautų „sueiga". Čia menkas juokas. Skautai, jaunimas ir BDLS glaudžiai susipynę, ypač kai pagerbiamas pirmininkas. Tačiau suvažiavimo laikas ribotas, tuo labiau, kad iškilo reikalas skubėti, o beskubant užsitęsė ilgiau ne kaip numatyta dienotvarkėje.

Šeštadienį „Europos lietuvis" su pirmininko pranešimu iš Londono skubėjo į atstovų namus, o atstovai iš namų skubėjo į suvažiavimą. Prasilenkė. Gaila. Pirmininko pranešimas netrumpas. Visa Sąjungos ir Bendrovės veikla. Tai didelis darbo krūvis vienam pirmininkui. Todėl ne be reikalo pasigesta darbui jėgų arčiau Londono ar pačiame Londone.

Pagal įstatus kandidatai į direktorius turėtų būti žinomi bent prieš dvi savaites, tačiau atstovai jų vardus šiaip taip išgirsta paskutinę minutę, kai reikia rašyti į balsavimo korteles. Gal todėl išeina priešingai. Išrenkami tolimesni, o artimieji paliekami už durų, nežiūrint ant greitųjų pravesto „skryningo".

Būtinai reikia ir reikės pakilusiai Lietuvai finansinės pagalbos, todėl ilgai pasiginčyta apie mūsų turimus fondus. Tie fondai apibrėžti paskirstymais. Jei aukotojai prisikeltų iš numirusiųjų, vienu balsu sušuktų: Viską atiduokime Lietuvai, nes kai jie aukojo, dar nebuvo paskelbta nepriklausomybė. Gaila, kad tų fondų mažas svoris. Reikėtų priimti ne tik po 100 sv., bet kas kiek išgali. Gal atsirastų ir tūkstantinė.

Išklausytas skambus Maironio mokyklos vedėjos pranešimas. Bet ar reikėtų kreiptis į suvažiavimą, kad parūpintų klasės lentų ar ką nors panašaus? Bet ir čia turbūt tas darbo krūvis.

O tos nelaimingos apyskaitos! Atstovai, kurie geriausiai apie jas nusimano, daugiausia klausimų kelia. Beveik viskas neaišku. Prie apyskaitų visas puslapis pastabų, kurios tas apyskaitas apsunkina. Daugiau pastabų ir jos pasidaro painesnės. Aiškinama, kad valstybiniai revizoriai tas apyskaitas šitaip suredaguoja. O juk žinoma, kad šiek tiek apmokamas finansų tarnautojas, finansų direktoriaus globoje, ištisus metus veda Bendrovės atsiskaitomybę ir surūšiuoja visus pajamų ir išlaidų dokumentus. Atrodo, kad tos apyskaitos galėtų būti paprastesnės, labiau suprantamos. Pagaliau buvo tik vienas malūnas, kuris vis dar mala,,mala", o šiaip, po ilgesnių klausinėjimų, kad ir tokios apyskaitos, visados priimamos ir tvirtinamos.

Kai kurie atstovai, suvažiavimu nusivylę sakė: „Verčiau būčiau neatvažiavęs". Šitaip sakyti gal ir nederėtų. Juk būta ir gerų pastangų.

Su dėmesiu išklausytas buvusio sekretoriaus straipsnis, paskelbtas anglų spaudoje. Ir labai gaila, kad tokie aktyvūs asmenys, turi dėl rimtų priežaščių, pasitraukti iš pareigų, nors gal laikinai.

Suvažiavime priimtos svarbios rezoliucijos, kurios bus įteiktos vyriausybių vadams.

Sekmadienį, vieningas suvažiavimo atstovų susibūrimas prie Sovietų ambasados, su vėliavomis ir plakatais, tai vertas dėmesio įvykis, taip skubiai ir pačiu laiku Centro Valdybos suorganizuotas. Jausmingai sudainuota pora patriotinių dainų ir pirmininkas su tautiškais drabužiais pasipuošusi vicepirmininke įteikė ambasadai peticiją.

Bet netikėtas „perliukas" sužėrėjo po oficialaus suvažiavimo uždarymo, kai išrinktieji kandidatai ir Valdybos nariai susirinko pasiskirstyti pareigomis. Sąjungos ir Bendrovės pirmininko ir dar dvejas svarbias pareigas ėjęs metų bėgyje, buvo paliktas be pareigų ir tik antru balsavimu, jam buvo paliktos DBLS pirmininko pareigos.

Ką gi, sveikinti ar užuojautą pareikšti?

A. Bučys

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Balandžio 7 d. DBLS-ga ir kitos latvių bei estų išeivių organizacijos sukvietė ir suorganizavo protesto eiseną Londone. Susirinkę Hyde Park Korner vietovėje eisenos dalyviai ilga virtine nešė protesto užrašus bei skandavo „Reikalaujame nepriklausomybės Lietuvai" ir kitokius šūkius. Nuo susirinkimo vietos miesto centre ligi eisenos pabaigos, maždaug 4 kilometrų nuotolį, ėjo vaikai, jaunuoliai ir ne taip jauni. Pabaltiečiams talkino ir kitos tautybės ir net vietiniai gyventojai. Viso eisenoje dalyvavo apie 400 asmenų.

Pirmoje nuotraukoje (viršutinėje): **protesto eisenai pasiruošusi Nottinghamo lietuvių dalis.** Žemiau: **„Gimtojo krašto" redaktorius A. Čekuolis kalba į susirinkusius.** Trečioje nuotraukoje (iš viršaus): **eisenos viršūnė su draugiškais Britų policininkais pakeliui į Sovietų ambasadą** ir apačioje: **eitynėms pasibaigus organizavę dėkoja dalyviams.** *ELR*

Lietuvos Respublikos AT Nutarimas

Dėl kreipimosi pagalbos į Raudonąjį Kryžių ir Tarptautines žmogaus teisių organizacijas

Atsižvelgdama į tai, kad 1940 metų birželį Tarybų Sąjungos ginkluotosios pajėgos, šiurščiai pažeisdamos tarptautinę teisę, įsiveržė į Lietuvą ir ją okupavo:

kad dauguma pasaulio demokratinių valstybių, tarp jų Šveicarija ir Šventasis Sostas niekada nepripažino Tarybų Sąjungos įvykdytos Lietuvos okupacijos ir aneksijos ir iki šiol pripažįsta Lietuvos valstybės de jure tęstinumą;

kad 1990 m. kovo 1 d., po laisvų ir teisėtų rinkimų, kuriuose Lietuvos žmonės išrinko atstovus į Aukščiausiąją Tarybą, ir ta AT paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą;

kad daugiau negu tūkstantis jaunų Lietuvos vyrų atsisakė tarnauti Tarybų Sąjungos ginkluotosiose pajėgose ir grįžo iš Tarybų Sąjungos į Lietuvą ieškoti išsigelbėjimo nuo jiems taikomo fizinio ir psichologinio spaudimo, ypač dėl jų tautybės, ir kad Tarybų Sąjungos ginkluotosios pajėgos Lietuvoje yra okupacinė kariuomenė;

kad 1907 metų Hagos Konvencija. 1948 metų, Ženevos Konvencija ir tarptautinės teisės visuotinai pripažinti principai draudžia okupantui šaukti į okupacines karines pajėgas okupuotos teritorijos civilius gyventojus;

kad 1919 m. įkurtas Lietuvos Raudonasis Kryžius suteikė pastogę ir maitinimą visiems Lietuvos pabėgėliams iš tarnybos Tarybų Sąjungos kariuomenėje, kurie tokios pagalbos prašė;

kad 1900 m. kovo 27 d. ginkluoti Tarybų Sąjungos kariuomenės desantinių dalinių kareiviai, užpuolę ir įsiveržę į Naujosios Vilnios psichiatrinę ligoninę Vilniuje ir Žiegždrių psichiatrinę ligoninę Kaune, išlaužė duris, nutraukė telefono ryšį, naudojamą kraštutiniu atveju, suplėšė Raudonojo Kryžiaus vėliavą, įžeidė seseles ir gydytojus, žiauriai mušė ir prievarta išvežė beginklius jaunus kariuomenės atsisakėlius ir kai kuriuos psichinius ligonius;

kad lenkų-amerikiečių televizijos grupei buvo grasinama susidorojimu, jei jų filmas, kuriame užfiksuoti minėti įvykiai Naujosios Vilnios ligoninėje, nebus perduotas desantininkams;

kad Tarybų Sąjungos ginkluotosios pajėgos atsisako nurodyti pagrobtų kareivių buvimo vietą ir jų būklę;

kad civiliais rūbais persirengę Tarybų Sąjungos kariškiai įsilaužia į privačius Lietuvos gyventojų namus ir toliau jėga grobia Lietuvos jaunuolius, pabėgusius iš Tarybų Sąjungos karinės tarnybos;

kad Lietuvos Raudonojo Kryžiaus prezidiumas dėl Tarybų Sąjungos kariuomenės veiksmų pareiškė protestą tarybų Sąjungos vyriausybei ir kreipėsi į Tarptautinį Raudonąjį Kryžių, prašydama atsiųsti į Lietuvą tarptautinių specialistų, kurie galėtų įvertinti padėtį, susidariusią Lietuvos jaunuoliams atsisakius tarnauti Tarybų Sąjungos kariuomenėje;

kad Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas ir Ministrė Pirmininkė dėl minėtų Tarybų Sąjungos ginkluotųjų pajėgų veiksmų Lietuvos teritorijoje pareiškė protestą Tarybų Sąjungos Prezidentui ir nesulaukė atsakymo ;

kad tarybų Sąjungos kariuomenės vadai ir toliau kėsinasi Lietuvoje jėga suėmę išvežti iš Lietuvos jaunus kareivius, pabėgusius iš Tarybų Sąjungos kariuomenės, aiškindami, kad Tarybų Sąjungos Prezidentas ir Gynybos ministras neleidžia veikti kitokiais metodais;

kad Lietuvos Respublika reikalavo uždaryti Tarybų Sąjungos karinius komisariatus Lietuvoje ir pareiškė, jog ji nerems Tarybų Sąjungos valdžios bandymų šaukti Lietuvos jaunuolius į Tarybų Sąjungos kariuomenę;

kad Raudonojo Kryžiaus komitetas Ženevoje paprašė Lietuvos Respublikos AT atstovą oficialaus parlamentinio nutarimo dėl kreipimosi pagalbos į Tarptautinį Raudonąjį Kryžių,

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba:

1. Prašo neatidėliotinos Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovų pagalbos stebėti ir tikrinti Tarybų sąjungos ginkluotųjų pajėgų veiklą Lietuvos respublikos teritorijoje, reikalaujant atsižvelgti į prievarta išvežtų ir verčiamų atlikti karinę tarnybą Lietuvos jaunuolių būklę.

2. Prašo Tarptautinį Raudonąjį Kryžių paraginti Tarybų Sąjungos vyriausybę laikytis pažadų, duotų Ženevos Konvencijoje, ir tarptautinės teisės visuotinai pripažintų principų ir nedelsiant įsakyti savo kariniam personalui nutraukti bandymus suiminėti ir versti Lietuvos gyventojus tarnauti Tarybų Sąjungos kariuomenėje.

3. Prašo tarptautinį Raudonąjį Kryžių ir kitas tarptautines žmogaus teisių organizacijas, tarp jų - Tarptautinę Žmogaus Teisių ir Tarptautinės Amnestijos organizacijas, ir Helsinki Watch — imtis būtinų priemonių išsiaiškinti visų paskutinėmis savaitėmis Tarybų Sąjungos ginkluotųjų pajėgų pagrobtų Lietuvos jaunuolių buvimo vietą ir būklę, padėti išpręsti jų likimą.

4. Pagal Raudonąjį Kryžių ir kitas tarptautines žmogaus teisių organizacijas padėti nusistatyti Lietuvos jaunuolių, dabar atliekančių karinę prievolę Tarybų Sąjungos ginkluotosiose pajėgose, buvimo vietą ir fizinę bei psichologinę savijautą.

5. Kreipiasi į pasaulio vyriausybes ir Tarptautinį Raudonąjį Kryžių, prašydami iškelti Lietuvos gyventojų priverstinio ėmimo į okupacinę kariuomenę klausimą Suvienytųjų Nacijų Žmogaus teisių konferencijoje ir artėjančioje Saugumo ir Bendradarbiavimo Europoje konferencijoje.

6. Prašo Tarptautinį Raudonąjį Kryžių imtis visų kitų būtinų ir tinkamų priemonių, kad būtų paleisti Lietuvos kariniai atsisakėliai, kuriuos neseniai pagrobė Tarybų Sąjungos ginkluotosios pajėgos.

V. Landsbergis
Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas

ITALIJOJE

TELEGRAMA POPIEŽIUI

Italijos Lietuvių Bendruomenė pasiuntė telegramą popiežiui Jonui Pauliui II-ajam, kurioje dėkojama už Šventojo Tėvo reiškiamą solidarumą Lietuvai.

Šios telegramos tekstas:

Jūsų šventenybės nuolatinis tėviškas rūpestis katalikiškąja lietuvių tauta ir daugelį sunkių išbandymų patyrusia jos Bažnyčia giliai sujaudino lietuvių širdis. Italijos lietuvių bendruomenė nuoširdžiai dėkoja Jūsų Šventenybei. Prašome jūsų apaštališkojo palaiminimo ir tikimės visokeriopos Apaštalų Sosto paramos siekiant užtikrinti visas lietuvių tautai priklausančias teises.

Prel. Vincentas Mincevičius
Italijos Lietuvių Bendruomenės Pirmininkas

LIETUVIŠKA VIRTUVĖ

Šiomis dienomis Romoje vieši ir dirba Vilniaus restorano „Stikliai" vadovybė ir virėjai. Norėdamas supažindinti įvairių kraštų žmones su lietuviška virtuve, restoranas „Stikliai" jau lankėsi Jungtinėse Amerikos Valstybėse, o dabar yra Romoje.

Kovo 26 dieną, vieno iš žinomų Romos restoranų, „Massimo d'Azeglio" patalpose Vilniaus „Stiklių" vedėjas Romualdas Zakarevičius papasakojo susirinkusiems italų žurnalistams apie lietuviškos virtuvės savitumus, atsakė į žurnalistų klausimus, o paskui pavaišino visus lietuviškais užkandžiais ir gėrimais. Salė, kurioje Romualdas Zakarevičius ir jo bendradarbiai kalbėjosi su Italijos spaudos atstovais, buvo papuošta Italijos vėliava, lietuviška trispalve ir „Stiklių" herbu.

Restoranas „Stikliai" darbuosis Romoje visą savaitę, ruoš apsilankančiams svečiams užkandžius, pietus ir vakarienę.

Vilniuje bus surengta italų virtuvės savaitė.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX:

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Balandžio 28 — Baltų Sąjungos metinis susirinkimas Lietuvių Namuose, 14.00 val.

Balandžio 28-29 — dėl nenumatytų kliūčių Baltų savaitgalis atšaukiamas.

Gegužės mėn. — DBLS „Gimtinė" folklorinis ansamblis ir „Lietuva" tautinių šokių grupė vyksta į Lietuvą dalyvauti folklorinių ansamblių šventėje „Skamba, skamba kanklės".

Gegužės 20-24 — VII-tas Lietuvos gydytojų suvažiavimas. Kreiptis: LGS sekretoriatas, P.O. Box 1011, 233007 Kaunas, Lietuva, USSR.

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija. (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

Rugpjūčio 5-12 — 37-ji Europos Lietuvių Studijų Savaitė Einsiedeln, Šveicarijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

AUKOS TAUTINĖS PARAMOS FONDUI

E. Gaputytė - 50 sv.
I. Kirsnys - 5 sv.

Dekoja TPF valdyba

LNB AKCININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Šių metų kovo 24 dieną Lietuvių namuose vyko 38 LNB Suvažiavimas. Suvažiavimą atidarė ir pirmininkavo J. Alkis. Buvo perskaitytas praeitų metų protokolas. Jis buvo priimtas.

Akcininkai aktyviai svarstė direktorių, revizorių pranešimus ir apyskaitas, kurie susiję su Lietuvių namų, Sodybos ir spaudos skyriaus veikla. Daug diskutuota ir aiškintasi apie Sodybai priklausiusį malūną. Akcininkams buvo iškilę daugybė neaiškumų dėl pastarojo likimo. S. Nenortas į juos aiškiai ir išsamiai atsakė. Teirautasi kodėl tiek daug pinigų išleidžiama skelbimams. Taip pat buvo aptarti transporto, remonto ir Sodybos prenumeratos ir kiti klausimai.

Netrumpai diskutuota ir dėl spaudos skyriaus darbo organizavimo. Buvo labai įvairių pasisakymų, tačiau vienas iš jų skambėjo taip: „Jokiu būdu neturime prarasti „Europos lietuvio" nepriklausomai kiek jis kainuotų".

ELR

PASIKEITIMAI „EL" ADMINISTRACIJOJE

„EL" administracijoje vykstą pasikeitimai trukdo darbų eigą.

Susidarė padėtis, kad vėluojame su „EL" prenumeratos pakvitavimų išsiuntinėjimu ir atsakymais į skaitytojų ir bendradarbių laiškus. Už šiuos nesklandumus nuoširdžiai atsiprašome.

„EL" Leidėjai

PAMALDOS

Nottinghame — balandžio 22 d., 11.15 val., Židinyje.

Wolverhamptone — balandžio 22 d., 17 val., Šv. Petre-Pauliuje, North St.

Manchesteryje — balandžio 29 d., 12.30 val.

Bradforde — gegužės 6 d., 12.30 val.

DBLS CENTRO VALDYBA

Naujoji DBLS-gos Centro Valdyba pareigomis pasiskirstė taip: J. Alkis — pirmininkas, V. Gasperienė — vicepirmininkė ir atsakinga už lituanistinę ir kultūrinę veiklą, A. Kuliukas — sekretorius, politinė veikla, P. Podvoiskis — iždininkas ir jaunimo reikalai. E. Šova — organizaciniai reikalai, K. Tamošiūnas ir P. Kamarauskas — nariai.

Pastaba. S. Nenortui atsistatydinus, Centro valdyba savo posėdyje dauguma balsų nutarė, vietoje B. Butrimo, DBLS Suvažiavime gavusio daugiau balsų, pakviesti antrąjį kandidatą Paulių Kamarauską.

PADĖKA

Ilgamečiui valdybos nariui ir buvusiam jos pirmininkui S. Nenortui už įdėtą darbą, rūpestį ir pasiaukojimą Sąjungai bei LNB-vei reiškiu padėką ir pagarbą visų Sąjungos ir C.V. narių vardu. Jo nuopelnas išeivijai yra milžiniškas ir reikia tikėtis, kad jis ir ateityje dalyvaus visuomeninėje veikloje.

Didelė padėka taip pat tenka ilgamečiui C.V. nariui B. Butrimui už įdėtą darbą įvairiose pareigose, kurias jis atliko sumaniai, nuoširdžiai ir su dideliu pasiaukojimu.

J. Alkis, *DBLS-gos pirmininkas*

DERBYJE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 13 d., sekmadienį, DBLS-gos Derby skyrius ruošia Motinos Dienos minėjimą.

Minėjimas įvyks ukrainiečių klubo patalpose, 27 Charnwood Street, Derby, 14 val.

Po minėjimo bus skyriaus narių, akcininkų bei visų tų, kurie įdomaujasi lietuviška veikla susirinkimas.

Susirinkime bus padarytas pranešimas iš DBLS suvažiavimo Londone ir aptariami įvairūs einamieji reikalai.

Visi vietiniai bei apylinkės tautiečiai ir jų svečiai yra maloniai kviečiami į minėjimą ir į susirinkimą gausiai atsilankyti.

Skyriaus valdyba

BELGIJOJE

REIŠKIA SOLIDARUMĄ

Belgijos užsienio reikalų ministras Eyskens, vakar kalbėdamas per televiziją, pareiškė, kad Belgija niekada nepripažino teisėtu Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų prievartinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Ministras komentavo Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininko V. Landsbergio kreipimasi į pasaulio valstybes ir tautas, kad pripažintų nepriklausomos Lietuvos vyriausybę, ją politiškai ir morališkai paremtų. Belgijos vyriausybė, pasakė užsienio reikalų ministras Eyskens, reiškia nuoširdų solidarumą Lietuvai, bet vyriausybės įsitikinimu, dar per anksti imtis oficialių žygių Lietuvos atžvilgiu, pavyzdžiui, paskirti diplomatinį atstovą. Reikia palaukti kokie santykiai susiklostys tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos. Belgijos užsienio reikalų ministras pareiškė, kad Gorbačiovui susidarė labai palanki proga konkrečiai paliudyti savo demokratiškas pažiūras, atsižvelgti į lietuvių tautos valią.

BRADFORDE

KVIETIMAS Į SAVAITGALIO STOVYKLĄ

Mielos sesės ir broliai,

Pasaulio skautų patrono šv. Jurgio ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio minėjimo proga, Europos Rajono Vadija balandžio 21-22 d.d. ruošia skautų, skaučių savaitgalio stovyklą Bradforde, Lietuvių Klubo „Vyties" patalpose, 5 Oak Villas, Maningham Lane, Bradford, Yorks, BD8 7BG.

Sesės ir broliai kviečiami gausiai dalyvauti. Prašom atsivežti tvarkingas uniformas, miegamus maišus ir tualetinius reikmenis. Renkamės šeštadienį, 21-mo balandžio, 12 val., o išsiskirstysime sekmadienio popietėje. Šeštadienio vakare imitacinis laužas, sekmadienį — šv. Mišios Klubo salėje, jas atnašaus kan. V. Kamaitis.

Dalyvaujantieji maisto reikalais maloniai prašomi iš anksto užsiregistruoti pas Rajono Vadą raštu ar telefonu: S.B. Vaitkevičius, 325, Eastfield Road, Tererborough, Cambs. PE1 4RA, tel: 0733-41705. Palengvinimui maisto išlaidų solidarumo mokestis iki 14 metų 1.00 sv., virš 14 — 2.00 sv.

Gerbiamus rėmėjus, Bradfordo ir apylinkės tautiečius maloniai kviečiame į klubą pabendrauti su skautiškuoju jaunimu, šeštadienio vakarą 7.30 val. į įmitacinį laužą, o taip pat sekmadienį į šv. Mišias klubo salėje 12-tą ar 13 val. (bus paskelbta klubo skelbimų lentoje).

Lauksime visų. Vis budžiu!

v.s.S.B. Vaitkevičius
LSS Europos Rajono Vadas

LIETUVOS LAISVĖS LYGA Į LIETUVIŲ TAUTĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

Nepriklausomybės likimas daugiausia priklauso tik nuo mūsų. Parodykime visam pasauliui, kad lietuvis, turįs tokią garbingą istoriją, nenori ir jau nebegali būti vergas. Žodis nugriovęs Berlyno sieną, panaikino vergiją Rytų Europoje.Tegu tas pats žodis sugriauna Vakarų pasaulio abejingumo Lietuvai sieną. Dar neseniai Vakarų žmogus, paklaustas kur toji Lietuva, dažnai nežinodavo.·Šiendien visas pasaulis žino, kad jau 50 metų Rusijos okupuota Lietuva niekada nesutiko, jog svetimo kareivio batas mindžiotų šventą jo žemę. Pasaulio susidomėjimą Lietuva sukrėtė pirmas mitingas 1987 m. rugpjūčio 23 d. Vilniuje prie A. Mickevičiaus paminklo. Mūsų tautos laisvės šauksmas kituose mitinguose., demonstracijose apskriejo visą žemę. Tegu Lietuvos nepriklausomybės reikalavimą išgirsta ir visi pasaulio politikai. Kito ginklo nepriklausomybei iškovoti šiandien mes neturime.

LLLkviečia tautą panašius mitingus rengti ir kituose Lietuvos miestuose tą pačią dieną ir valandą.

Lietuvos Laisvės Lyga
Vilnius, 1990. IV. 14.

NE PROTINGAS, BET KLASTINGAS

(Atkelta iš 2 psl.)

aukai, taip ir Gorbačiovas jau nukreipė masinės prievartos pabūklus į Lietuvos veidą.

Ar bereikia dar svaresnių įrodymų, jog turime reikalą su neprotingu žmogumi, o su begaliniai klastingu, politinę dorovę praradusiu žmogumi, neturinčiu mažiausio supratimo tautybių problemose, užtat sėkmingai įžengusiu į aukščiausią imperijos sostą.

Ir pabaigai dar noriu pacituoti vieną R. Misiūno samprotavimą. Žurnalistų paklaustas, ar Lietuva jau turi savo politikų, R. Misiūnas pareiškė:

— Politikas yra žmogus, kuris stengiasi paveikti aplinkybes tam tikru laikotarpiu ir jomis pasinaudoti, kad pasiektų tam tikrą tikslą. Žinoma, visada bus tokių pseudopolitikų, kurie mėgsta kalbėti, tik nelabai nusimano, ką jie tuo galėtų pasiekti.

Na ką gi, jeigu dabartinės Lietuvos jauni politikai, jau per tokį trumpą laiką atvedė respubliką prie realios nepriklausomybės slenksčio, teužsitarnavo tik tokį žymaus sovietologo miglotą komentarą, tuomet leiskite man užbaigti šias pastabas žodžiais, pasiskolintais iš R. Misiūno minčių: niekada nereikia kalbėti apie tai, ko neišmanai.

Tadas Siderskis

SEPTYNIOS DIENOS

(Telefaksu iš Vilniaus)
R. Barysas

Dienraštis „Respublika" (1990. 03. 30.) informuoja apie galutinius rinkimų į vietines savivaldybių tarybas duomenis. Išrinkta 7088 deputatai iš 9331 „planuotų", t.y. 75,8 proc. Balsavo 65 proc. rinkėjų. 844 apygardose įvyks pakartotinis balsavimas, 2776-tose — nauji rinkimai. 55,82 proc. išrinktųjų nepartiniai. 34,28 proc. — LKP nariai, 6,07 proc. — TSKP atstovų, o 0,55 proc. —LSDP narių, o 0,39 — žaliųjų, po 0,25 proc. — demokratų ir krikščionių demokratų. 2,39 — kitų partijų nariai. Iš gavusių rinkėjų pasitikėjimo mandatus 85,04 proc. lietuvių, 11,59 proc. lenkų, 2 proc.— rusų, 0,87 — baltarusių, 0,5 — kitų tautybių.

Kol Lietuvoje rengiami savi įstatymai dėl valstybinės sienos apsaugos bei muitų taisyklių, čia tebegalioja Tarybų Sąjungos įstatymai. Taip interviu „Lietuvos rytui" (1990.III.30.) pareiškė Lietuvos respublikos muitinės viršininkas S. Cegelis. „Teisingai supraskite situaciją, — pasakė jis, — tai TSRS valstybinė siena. Šalia muitininkų — tarybinės armijos kariai. Šiandien kariškiai sustiprino rėžimą. Jie, ne tik muitininkai, tikrina pravažiuojančias pro sieną mašinas. Tad šiandien pat kažką keisti nerealu."

Telšių vyskupijos kurijai ir prelatūrai grąžinti jai priklausę rūmai. Tai paskutinis Lietuvos vyskupijos pastatas, grąžintas tikriesiems savininkams vietos vykdomojo komiteto sprendimu. Savuose pastatuose jau dirba Kauno arkivyskupijos ir Panevėžio vyskupijos kurijos, Marijampolėje baigia įsirengti patalpas Vilkaviškio vyskupijos kurija, informuoja telegramų agentūra.

Į Vilnių atvykęs TSRS deputatas pulkininkas Petrušenko, atstovaujantis Maskvoje 300 konservatyvių deputatų grupę „Sojuz" pranešė žurnalistams (1990.04.01.), jog iš 390-ies vaikinų, palikusių savo dalinius, 82 jau sulaikyti.

Tarybų Sąjungos komunistų partijos vietininkai Lietuvoje naktį iš penktadienio į šeštadienį su kariškių, persirengusių milicijos uniforma, pagalba užgrobė spaudos rūmus, kur spausdinama didelė dalis populiarių respublikos laikraščių. Ten uždrausta spausdinti „Atgimimą", „Gimtąjį kraštą", „Soglasije". Kitų leidinių likimas bus sprendžiamas vėliau. Numatoma leisti lietuvių, rusų, lenkų kalbomis laikraštį „Tarybų Lietuva", Maskvos periodinius leidinius. Atrodo Gorbačiovo „glasnost" politikai iškilo pavojus?

Lietuvos respublikos vyriausybė paskyrė Egidijų Bičkauską Lietuvos Respublikos Ministrų Tarybos nuolatiniu atstovu Maskvoje.

M. Gorbačiovo pareiškimas bei kreipimasis į Lietuvos liaudį, kuriame be visa ko raginama paskelbti Lietuvos AT nutarimus negaliojančiais, rodo, kad Maskva pripažįsta jų teisėtumą ir negali atšaukti, — pasakė K. Prunskienė, balandžio 2 d. įvykusioje spaudos konferencijoje. — Man atrodo, kad Maskva pati supranta, jog reikalingas betarpiškas dialogas". Ten pat kalbėjęs V. Landsbergis pabrėžė, kad šiurkščios prievartos panaudojimas Lietuvoje arba visame Pabaltijyje, galėtų susprogdinti visą Tarybų Sąjungą. „Daug kas pasaulyje mato, jog tai būtų Gorbačiovo, kaip „perestroikos" autoriaus ir lyderio galas', pasakė jis.

NUO KOVO 11 IKI DABAR

Video juostose yra užfiksuoti visi istoriniai įvykiai, kurie vyko nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo iki dabar. Faktai sudėti į dvi kasetes po dvi valandas, tekstai įgarsinti lietuviška muzika. Vienos kasetės kaina 14.99 sv. plius 1.50 p.p. Norintieji įsigyti prašom kreiptis šiuo adresu: P. Bulaitis, 40 Connaught ave, North Chinford, London E4 7AA

PASAULYJE

Sovietai įvedė skurdą

Kad Sovietų Sąjungoje yra ekonominė krizė ir kad per 72 komunizmo valdymo metus kraštas buvo privestas prie skurdo, patvirtino ministro pirmininko padėjėjas Leonid Abalkin, kuris yra Gorbačiovo ekonominių reformų kūrėjas. Jis pridėjo, kad Sovietų Sąjungai nėra kitos išeities kaip eiti į laisvos rinkos ekonomiją, siekiant panaikinti valstybinius monopolius, įvedant privačios nuosavybės rinką, reformuojant kainų normavimą ir pertvarkant bankus. Tačiau kol rublis nėra laisvai verčiamas į kitas valiutas, kol pilnai nėra įgyvendinta laisvos rinkos ekonomija, tol bus sunkumų užsieniui laisvai prekiauti su Sovietų Sąjunga.

Ar Lietuva atsilaikys Maskvai?

Prezidento Gorbačiovo naujai sukurta Prezidentinė Taryba Maskvoje, kuri, atrodo, pakeitė Politbiurą, svarstė Lietuvos reikalus ir atrado, kad Lietuvos nusistatymas pasilikti prie kovo 11 d. nepriklausomybės paskelbimo yra „nekonstruktyvus", veda į akligatvį, eina prieš Sovietų konstituciją ir remia nelegalius žygius. Dėl to Prezidentinė Taryba nutarė imtis papildomų ekonominių, politinių ir kitų žygių, kad apsaugojus Sovietų konstituciją ir toje respublikoje gyvenančių mažumų interesus bei interesus viso krašto. Neseniai viešėdamas Londone „Gimtojo krašto" redaktorius Algimantas Čekuolis pareiškė, kad Lietuvos vyriausybė sutinka dėrėtis su Sovietų Sąjungos vyriausybe beveik visais klausimais, išskyrus vieną — Lietuvos nepriklausomybę.

Britanijos užsienio reikalų ministras Douglas Hurd, būdamas Maskvoje, susitiko su Gorbačiovu ir užsienio reikalų ministru Ševardnadze ir ragino juos nesiimti jokių smurto žygių prieš Lietuvą, nes tai pakenktų perestroikai ir sugadintų gerus santykius su Vakarais. Hurd taip pat ragino leisti korespondentams vykti į Lietuvą ir pranešinėti pasauliui, kas ten dedasi. Hurd dar pridėjo, kad „Lietuvos žmonės išreiškė savo norą ir patys nusprendė savo ateitį". Žinoma, Vakarai savo nusistatymą visaip derina, kad jis nepakenktų ir Gorbačiovas išsilaikytų.

Gruzijos gedulo diena

Prieš metus gruzinai demonstravo reikalaudami nepriklausomybės. Sovietų kariuomenė demonstracijų metu žiauriai elgėsi, panaudodami net nuodingas dujas. Demonstracijų metu žuvo dvidešimt nekaltų žmonių. Minėdami tų žudynių metines gruzinai savo sostinėje Tiflise vėl demonstravo ir vėl reikalavo nepriklausomybės. Šį kartą Gorbačiovas pasiuntė telegramą Gruzijos parlamentui, išreikšdamas užuojautą nukentėjusių šeimoms. Antisovietiški jausmai aiškiai pasireiškia Gruzijoje, tūkstančiai gruzinų pasirašė peticiją reikalaudami gražinti gruzinų pilietybę. Gruzijoje taip pat vyko demonstracijos remiančios Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą.

Komunistai pralaimi rinkimus

Rytų Vokietijoje krikščionių demokratų vadas de Maisiere sudarė koalicinę vyriausybę iš savo partijos (CDU) ir social demokratų (SPD). Komunistai ir kitos mažesnės partijos liko opozicijoje. Pirmas naujos vyriausybės uždavinys bus abiejų Vokietijų suvienijimas.

Vengrijos Demokratinis Forumas (dešinių pažiūrų partija) laimėjo rinkimus didele balsų dauguma ir jos vadas Josef Antall sudarė naują vyriausybę ir pareiškė norą įstoti į Europos Bendruomenę.

Net ir Graikijoje konservatyvi Naujosios Demokratijos partija išstūmė iš valdžios socialistus, kurie paskutinius devynis metus valdė kraštą. Naują vyriausybę sudarė Constatntine Mitsotakis, kurio pirmas žygis žada būti sudarymas naujos sutarties, kuria Graikijoje pasiliktų Amerikos karinės bazės.

Tik Izraelyje Darbo Partija iš dešiniųjų Likud partijos perėmė valdžią ir Darbo Partijos vadas Šimon Peres sudarė naują vyriausybę, kuri, manoma, sutiks dėrėtis su palestiniečiais dėl savivaldybės. Likud buvo griežtai atsisakiusi kalbėtis su PLO, kurios vadu yra Jasser Arafat.